

2. Febrúar 2021

Berist til: Mennta- og menningarmálaráðuneytis vegna máls nr. 3/2021: Drög að stefnu um félags- og tómstundastarf.

Efni: Æskulýðssamband Þjóðkirkjunnar (ÆSKP) vill koma eftirfarandi á framfæri í tengslum drög að stefnu í félags- og tómstundastarfi barna og ungmenna:

Við gerð stefnunnar hefur verið fallið frá fyrri orðanotkun: „Æskulýðsstarf“ og í staðin tekið upp „félags- og tómstundastarf“. Við teljum að stefnan ætti enn að nýta orðanotkunina „æskulýðsstarf“ eða „ungmennastarf“ þar sem slíkt er þjálfa og líklegra til að festa sig í sessi í daglegu tali.

Mikilvægt er að hafa í huga að æskulýðsstarf er fjölbreytt og því sé öllu gert jafnhátt undirhöfði hvort sem um er að ræða starf á vegum sveitarfélaga/skóla, íþróttafélaga, trúfélaga, frjálsra félagasamtaka, stjórnmálasamtaka osfrv.

Að samræmdar siðareglur og heilræði fyrir starfsfólk í æskulýðsstarfi verði gefnar út. Líkt og þær sem ÆSKP hefur starfað eftir síðast liðin ár.

Allt starf sé vímuefnalaust.

Að óheimilt sé að starfsmenn eða sjálfboðaliðar hafi gerst brotlegir við ákvæði XXII og XXIII kafla almennra hegningarlaga, nr. 19/1940. Sama skal gilda um brot gegn lögum um ávana- og fíkniefni, nr. 65/1974, á síðastliðnum fimm árum.

Að reglur séu settar um ábyrgðaraðila starfs svo ekki séu sjálfboðaliðar hafðir ábyrgir fyrir starfi.

Tímabært er að endurskoða æskulýðslög nr. 70/2007 á sama tíma og stefnumótarvinnan fer fram.

Æskulýðssamband Þjóðkirkjunnar (ÆSKP) hefur staðið vörð um æskulýðsstarf innan þjóðkirkjunnar, verið sóknum innan handar og ráðgefandi þegar kemur að þróun og vexti faglegs æskulýðsstarfs. Viðburðir okkar og verkefni miða að því að auka og tryggja aðgang alls ungs fólks að æskulýðsstarfi óháð efnahag eða búsetu. Þátttaka í æskulýðsstarfi þjóðkirkjunnar er öllum þátttakendum að kostnaðarlausu og mætum við þar meðal annars þeim fjölskyldum sem ekki hafa efni á að senda börn sín og ungmenni í kostað æskulýðsstarf og komum þannig í veg fyrir félagslega einangrun ungs fólks af efnaminni fjölskyldum sem og þeirra sem finna sig ekki í öðru íþrótt og tómstundastarfi þar sem markmiðið er öllu jafna að skara fram úr og ná mælanlegum árangri í ýmiskonar keppnum og á stígs prófum.

ÆSKP hvetur til óformlegrar menntunar ungs fólks með þátttöku og þjálfun í lýðræðislegum verkefnum á borð við Kirkjubúningi unga fólksins og Leiðtogaskólans. Þannig hefur starfsfólk, æskulýðsleiðtogar og þátttakendur sem hafa lagt sitt að mörkum innan kirkjunnar einnig margsinnis sannað sig á öðrum vettvangi enda búin að hljóta þjálfun í skipulagningu viðburða, framkvæmd æskulýðsstarfs, þátttöku í stórum og smáum nefndum um ýmis málefni bæði innan kirkju og utan. Þessi þjálfun í lýðræðislegri þátttöku hefur gefið ungu fólki rödd og þor til að láta til sín taka.

Æskulýðssamband þjóðkirkjunnar hefur í mörg ár starfað undir ströngum siðareglum og heilræðum sem tryggja öryggi þátttakenda og leiðtoga í starfi. Slík viðmið ættu að vera öllum sem starfa með ungu fólki aðgengileg.

Það er mikilvægt að í stefnumótunar vinnu sem þessari sé horft til þess fjölbreytileika sem í boði er þegar æskulýðsstarf á Íslandi er annars vegar. Það er mikilvægt að muna að æskulýðsstarf er ekki bara íþróttir og listir heldur einnig starf þar sem einstaklingar fá að koma saman í öruggu umhverfi án þess að þurfa að sýna fram á getu eða hæfileika á ákveðnu sviði. Staður þar sem ungt fólk fær að þroska félagsfærni sína, samfélagslega þátttöku og skilning á því samfélagi sem það býr í.

Það skiptir einnig gífurlegu máli að starfsreynsla og menntun æskulýðsleiðtoga sé metin að verðmætum og haft í huga að allir þeir sem bera ábyrgð á starfi þurfi að vera starfsmenn, en ekki launalausir sjálfboðaliðar. Það þarf að tryggja að þeir sem fari með forstöðu yfir starfi séu tryggðir í sinni vinnu og með þekkingu og hæfni til að sinna henni. Tryggja þarf fjármagn fyrir æskulýðsstarf svo hægt sé að breyta þeirri viðteknu venju að þeir sem starfar á þeim mikilvæga vettvangi sem æskulýðsstarf er séu í launaðri vinnu líkt og aðrir sem gegna mikilvægum störfum í samfélaginu.

Það er mikilvægt að við gerum okkur grein fyrir því hversu fjölbreytt æskulýðsstarf á sér stað á Íslandi og virkja tengsla net þessara aðila. Þar sem hvert starf hefur án efa sína kosti en einnig mismunandi gildi og áhrif á þátttakendur. Árangur af æskulýðsstarfi er mögulega illmælanlegur nema sem hausatalning eða viðlíka. En hafa verður í huga tilgang þess að meta áhrif og árangur – því það að skila einum þátttakenda úr starfi glöðum og reynslunni ríkari getur verð gífurlega verðmætt fyrir samfélagið – sér í lagi ef þátttaka þessa einstaklings í æskulýðsstarfi komi í veg fyrir eða vann gegn því að viðkomandi fetaði aðra verri braut í lífinu.

ÆSKÞ styður þá hugmynd að komið verði á fót Gæðaviðmiðum Evrópuráðsins fyrir æskulýðsmiðstöðvar sem fyrirmyndar að góðum starfsvenjum. Þar sem það mun í okkar huga án efa auka faglegheit æskulýðsstarfs á landsvísu.

Fyrir hönd ÆSKÞ

Jónína Sif Eypórsdóttir

